

Euro 2.0 als uitweg uit de crisis

Econoom Bofinger spreekt in Amsterdam over de eurocrisis

Achtergrond - 25 juli 2012

Meer of minder Europa. Met of zonder Griekenland. Er circuleert een veelheid aan ideeën over hoe we de crisis in Europa kunnen bedwingen, maar ondertussen duurt hij maar voort. De Duitse topeconoom Peter Bofinger was in Amsterdam om zijn persoonlijke visie te geven op wat volgens hem onterecht de eurocrisis is gaan heten.

De eurosceptici kunnen gerust zijn. Een Europese superstaat? Absoluut niet nodig, zeggen economen Peter Bofinger en Lex Hoogduin eensgezind. Wat dan wel? Een Europese institutie die slagvaardig kan ingrijpen in de economie van de Unie, die desnoods echte sancties kan opleggen. Maar vooral: politieke moed.

Bofinger zette donderdagavond op uitnodiging van het Duitsland Instituut in Amsterdam zijn visie uiteen op de eurocrisis. Hij is een van de meest invloedrijke economen van Duitsland en lid van de Sachverständigenrat für Wirtschaft, het economisch adviesorgaan van de Duitse regering. Tijdens de bijeenkomst ging hij in discussie met hoogleraar monetaire economie en voormalig DNB-directeur Hoogduin.

Verdwijntruc

Bofinger begon zijn lezing met een verdwijntruc. Aan de hand van een groot aantal tabellen en grafieken, maakte hij hard dat van een specifieke eurocrisis geen sprake is. Er heerst een mondiale economische crisis. Maar de waarde van de euro is stabielere dan die van de dollar, het gemiddelde begrotingstekort in Europa is stukken kleiner dan in de Verenigde Staten, Japan of Groot-Brittannië. De staatsschuld is in Europa lager dan in de VS of Japan. Dus hoezo 'eurocrisis'? Waarom hoor je nooit 'dollarcrisis' of 'yencrisis'?

Wat ook niet klopt: dat de Griekse, Italiaanse of Spaanse overheden verantwoordelijk zijn voor die vermeende eurocrisis. Bofinger heeft weer cijfers die aantonen dat deze landen voorafgaand aan de crisis niet stuk voor stuk een ongedisciplineerde schuldenpolitiek voerden - zie bijvoorbeeld het begrotingsoverschot dat Spanje nog in 2007 had. Je kunt net zozeer de financiële markten verwijten dat ze voor de uitbraak van de crisis geen enkele stap hebben genomen om het leengedrag van de probleemlanden door bijvoorbeeld hogere

rentes te beteugelen. Bofinger legt de schuld van de crisis daarom net zo goed bij de financiële markt.

Drastische maatregelen

Volgens Bofinger zitten we in Europa en daarbuiten dus met een economische crisis, een bankencrisis en een schuldencrisis die elkaar alleen maar versterken. Terwijl deze vicieuze cirkel in Europa om drastische maatregelen vraagt, schuiven wij de schuld eenzijdig af op de zuidelijke problemlanden. Terwijl het ook óns probleem is, zoals ook zijn gesprekspartner Hoogduin deze avond herhaaldelijk memoreerde. Bofinger zelf ging zo ver ook Duitsland een deel van de schuld in de schoenen te schuiven, vanwege het gebrek aan maatregelen om de binnenlandse consumptie op te schroeven. De florissante economische situatie in Duitsland is voor een groot deel afhankelijk van de export, en dus mede van de afzet van Duitse producten elders in Europa. Ook daarom is de crisis een gedeeld probleem.

Met deze constatering brachten Bofinger en Hoogduin de crisis in de kern terug tot een politieke kwestie, of beter: tot een communicatieprobleem. Enerzijds ontbreekt het in landen als Duitsland en Nederland aan politieke moed om de crisis als een gedeeld probleem te presenteren en niet als iets wat Griekenland en Spanje maar moeten zien op te lossen. De Europese lidstaten zijn op veel vlakken al enorm afhankelijk van elkaar. Daardoor heeft ook het begrip van de nationale soevereiniteit, waar met name Den Haag en Berlijn zich zo angstvallig aan vastklampen, in wezen nog maar beperkte waarde. Er is politieke eerlijkheid nodig om dat toe te geven.

Brusselse instituties

Anderzijds zouden politici ook eerlijk moeten zijn over de alternatieven om uit de crisis te raken. Volgens Bofinger zijn die duidelijk. We kunnen kiezen voor méér Europa. Dan laten we ons regeren door Brusselse instituties. Die moeten in staat worden gesteld de financiën van de lidstaten te controleren en corrigeren, maar worden zelf tenminste gecontroleerd door het Europese Parlement. Of we kiezen voor minder Europa en laten ons leiden door de internationale financiële markt. Met alle gevolgen - zie de afgelopen jaren - van dien.

Bofinger laat er geen misverstand over bestaan wat zijn voorkeur heeft. 'Euro 2.0' noemt hij zijn plan voor een sterker Europa, dat eigenhandig in staat is de controle over begrotingen van zwakke landen over te nemen en waarin de lidstaten een gedeelde verantwoordelijkheid voor de Europese economie dragen. Tegelijkertijd raakt Bofinger met deze overtuiging al dan niet bewust aan de kern van het huidige probleem in Europa: de experts schijnen er wel uit te zijn, maar nu de politiek nog.

Visie

Hier staat immers een economieprofessor die perfect kan argumenteren waar de crisis vandaan komt en hoe we er weer uit kunnen komen - een visie die bovendien op instemming kan rekenen van zo'n beetje alle experts in de zaal. Bofinger is tevens een van de machtigste economische opiniemakers en een van de belangrijkste regeringsadviseurs van Duitsland. Toch heeft ook hij op een vraag geen antwoord: waarom de politiek - hetzij in Berlijn, hetzij elders - die nodige stappen nog niet onderneemt.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2902/euro-20-als-uitweg-uit-de-crisis>